

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2025 (New Course)
SANSKRIT P3: HITOPADESH-MITRALABH (ELE-1)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડનું ભાષાંતર કરો. (૦૮)
- Que-1 (A) Translate following paragraphs (Any Two). (08)
- ૧) અપ તેન વ્યાધેન તણ્ડુલકણાન્ વિકીર્ય જાલં વિસીર્ણ મ્ । સ ચ પ્રચ્છન્નો ભૂત્વા સ્થિતઃ । તસ્મિન્નેવ કાલે ચિત્રગ્રીવ નામા કપોતરાજઃ સપરિવારો વિયતિ વિસર્પસ્તાસ્તણ્ડુલેકણાનવલોકયામાસ । તતઃ કપોતરાજસ્તણ્ડુલેકણ લુબ્ધાન્ક- પોતાન પ્રત્યાહ કુતોડત્ર વિર્જનવને તણ્ડુલકણાનાં સંભવઃ । તન્નિરુપ્યતાં તાવત્ । ભદ્રમિદં ન પશ્યામિ । પ્રાયેણાનેન તણ્ડુલેકણલોભમાસ્માભિરપિ તથા ભવિતલ્યમ્ ।
- ૨) ગૃધોડવત્- માર્જારો હિ માંસરુચિઃ । પક્ષિશાવકાશ્ર્પાત્ર નિવસન્તિ । તેનાહમેવં બ્રવામિ । તશ્વાત્વા માર્જારો ભૂમિં સ્પૃષ્ટવા કર્ણે સ્મૃશતિ । બ્રૂતે ચ મયા ધર્મશાસ્ત્ર શ્રુત્વા વીતરાગેણેદં દૂષ્કરં વ્રતં ચાન્દ્રાણન મધ્યવસિતમ્ । પરસ્પવિવદમાનાનામપિ ધર્મશાસ્ત્રાણામ્ 'અહિંશો પરમો ધર્મઃ' ઇત્યત્રૈકમત્યમમ યત્રઃ-
- સર્વહિંસાનિવૃતાં યે નરાઃ સર્વસહાશ્રય ચે ।
સર્વસ્યાશ્રયભૂતાશ્ચ તે નારાઃ સ્વર્ગાગમિનઃ ॥
- ૩) અસ્તિ ગૌડવિષયે કૌશામ્બી નામ નગરી । તસ્યાં ચન્દનદાસનામા વણિન્ મહાધનો નિવસતિ । તેન પશ્ચિમે વયસિ વર્તમાનેન કામાધિષ્ઠિતચેતસા ધનદર્યાલ્લીલાવતી નામ વણિકપુત્રી પરિણીત । મા ચ મકરકેતોર્વિજયવૈજયન્તીવ યૌવનવતી બભૂવ । સ ચ વૃદ્ધપતિસ્તસ્યાઃ સન્તોષાય નભાવત્ । યતઃ-
- શશિનીવ હિમાર્તાનાં ધર્મતાનાં શાવિવ ।
મનો ન રમતે સ્ત્રીણાં જરાજીર્ણેન્દ્રિયે પતૌ ॥
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૦૬)
- Que-1 (B) Explain with the reference to the contact. (Any Two) (06)
- ૧) જ્ઞાનં ભારઃ ક્રિયાં વિના ।
૨) અહિંસા પર્મો ધર્મઃ ।
૩) ન સ્ત્રી સ્વાતત્ર્યમર્હતિ ।
૪) અહો નિર્ધનતા સર્વાપદામાસ્પદમ્ ।
- પ્રશ્ન-૨ પ્રાણીકથાના ઉદભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)
- Que-2 Write a critical note on the origin and development of fable literature. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૨ સાહિત્યકૃતિ તરીકે 'હિતોપદેશ' નું મૂલ્યાંકન કરો.
- Que-2 Evaluate the 'Hitopadesh' as a work of literary art.
- પ્રશ્ન-૩ ભારતીય કથા સાહિત્યમાં પંડિત વિષ્ણુશર્માના પ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરો. (૧૪)
- Que-3 Evaluate the contribution of 'પંડિત વિષ્ણુશર્મા' to Indian fable- Literature. (14)
- અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૩ 'મિત્રલાભની- કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે.'- આ વિધાનનું સમર્થન કરો.
- Que-3 Justify the statement "Stories of Mitralabh" present Ideal Picture of Friendship".

- પ્રશ્ન-૪ હિતોપદેશનું વિષયવસ્તુ અને સ્વરુપ વર્ણવો. (૧૪)
Que-4 Discuss the content and nature of Hitopadesh. (14)
અથવા / OR
- પ્રશ્ન-૪ 'કર્પૂરતિલક હાથી'ની કથાનો બોધ નિરુપો.
Que-4 The concept of the story of the કર્પૂરતિલકહસ્તિ કથા: ।
પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
Que-5 Write short note on any two of the following. (14)
- ૧) ધન પ્રશંસા ।
 - ૨) મૃગશૃગાલયો: કથા ।
 - ૩) સુપુત્ર અને કુપુત્ર:
સુપુત્ર and કુપુત્ર:
 - ૪) 'મિત્રલાભ'નું શીર્ષક
The title of Mitralabh
- *****